8-SINF JAHON TARIXI XRONOLOGIYASI

1434-1482-yillargacha Potugal va Ispanlar Yashil burundan Kongo daryosigacha bo`lgan qirg`oq hududlarini o`rganib chiqishdi.
1452-1519 – yillar Leonardo da Vinchi yashagan yillar.
1473-1543-yillar Nikolay Kopernik yashagan yillar.
1475-1564 yillar Mikelanjelo Buonarroti yashagan yillar.
1478-1535 - yillar Tomas Mor yashagan yillar.
1483-1520 - yillar Rafael Santi yashagan yillar.
1485-1507-yillar-Tyudorlar sulolasi asoschisi Genrix VII Tyudor davri.
1492-yil 12-oktyabrda-Kolumb Bagama orollari tarkibiga kiruvchi bir orolga yetib keldi va uni "San-Salvador" ("Muqaddas xaloskor") deb atadi.
1492-yil-X.Kolumb Ispan qiroli bilan Hindistonga yo`l ochish t`o`grisida shartnoma tuzdi.
1497-yil Vasko Da Gama Afrikani janubdan aylanib o`tib, Hind okeaniga chiqdi.
1498-yil-Vasko Da Gama arab dengizchisi **Ahmad ibn Majid**yordamida Hindistonga yetib keldi.
1499-yil Vasko Da Gama Portugaliyaga qaytib keldi.
1500-yillar-Kabral tomonidan Braziliyani kashf etildi.
1500-yil-Shayboniyxon Samarqandga yurish amalga oshirdi.
1502-1524 yillar-Ismoil Safaviy davri.
1502-1722 yillar -Eronda safaviylar davri.
1507-yil-Valdzemyuller Kolumb kashf etgan qit`ani Amerika deb atashni taklif etdi.
1507-yil-Yaponiya tarixida notinch davrlar boshlandi.
1509-1547 yillar-Angliyada Genrix VIII Tyudor davri.
1510-yil Kuba Ispanlar tomonidan bosib olindi.
1510-yil-Eron shohi Safaviy qo`shini va Shayboniyxon qo`shinlari o`rtasida Marv yaqinida to`qnashdi.
1510-yil-IspanlarTripolini bosib oldilar.
1514-yil Turk Sulton Salim I Eron shohi Ismoil Safaviy qo`shinlarini tormor etdi.
1515-yil-Yangi Dunyo,,Amerika " deb nomlangan birinchi globus Germaniyada yaratildi.
1517 yil-Martin Lyuter o`zini,,95 tezis" nomli asarini cherkov eshigiga yopishtirib qo`ydi.
1517-yil-Germaniyada reformatsiyani boshlanishi.
1517-yil-Usmonli turklar Qohirani egalashi.
1519-yil-Fernando Magellan Amerika qit`asini aylanib o`tib,Hindistonga boradigan yo`lni ochdi.
1522-yil-F,Magellan birinchi bo`lib gunyoni aylanib chiqishga muvaffaq bo`ldi.
1524-1526 yillar-Germaniyada Buyuk dehqonlar urushu bo`lib o`tdi.Tomas Myunser boshchiligida.
1526-yil 21-aprel-Panipat jangi.
1526-yil-Germaniya reyxstagi har bir nemis knyazi o`zi va fuqarosi uchun xohlagan dinni qabul qilish huquqini berdi.
1529-yil-Ispaniya Filippin orollarini egalladi.
1540-yil Rim papasi Reformatsiyaga qarshi kurashish uchun " Iso jamiyati " yoki iyezuitlar (" Iyezus" – Iisus,Iso) ordenini ta`sis etdi.
1540-yil-Hindistonda Sherxon Sur taxtni boburiylardan tortib oldi.
1543-yil-N.Kopernik,,Osmon jismalarini aylanishi haqida kitob" nomli kitobini chop etdi.
1543-yil-portugaliyalik Mendush Pintu Bungo viloyati hukmdori bilan Yaponiyaga turli tovarlar ayriboshlash to`g`risida shartnoma imzoladi.
1547-1616 yillar-Migel de Servantes yashagan yillar.
1547-yil-Rusda Boyarlar dumasi Oliy davlat kengashi vazifasini o`tay boshlashi.
1547-yil-Rusda mitropolit Makariy Ivan IV ga Rossiya tarixida 1-bor podsholik tojini kiydirdi.
1548-1600 yillar-Jordano Bruno yashagan.
1549-yil-Ivan IV Zemstvo soborini chaqirdi.
1552-yil-Ivan Grozniy tomonidan Qozon shahri egallandi.
1553-1558-yillar-Angliyada Mariya hukmronligi davri.
1554-yil-Sherxon Sur avlodlari Hindistonni boshqargan.
1555-yil-Humoyun Sherxon Surdan taxtni tortib oldi.

@RegistonTARIX

1555-yil-Moskvada Hindistonga chiqishni o`z oldiga maqsad qilgan,,Moskva savdo kompaniyasi “ tashkil etildi.
1556-1605-yillar Hiindistonda Akbarshoh hukmronligi.
1556-yil-Ivan Grozniy tomonidan Astraxan egallandi.
1556-yil-Ivan IV Astraxanni egallashi.
1558-1603- yillar-Angliyada Yelizaveta hukmronligi davri.
1559-yil-Boburiylar asosiy dushman Sur sulolasi vakillarini butunlay yanchib tashladilar.
1562-yil-Fransiyada Katoliklar rahbari gersog Giz Vassida protestant gimnini ijron etayotgan protestanatlarga o`q uzdi.
1654-yil-Angliya dengizdagi asosiy raqibi Gollandiyani mag`lubiyatga uchratdi.
1564-1642-yillar Galileo Galiley yashagan yillar.
1565-yil-Ivan IV davlat yerlaridan katta qismini alohida shaxsiy mulkka aylantirdi.
1566-yil-Niderlandiyada Ispaniya zulmiga qarshi kurash boshlandi.
1570-yil-Fransiyada protestantlar va katoliklar o`rtasida kelishuvga erishildi.
1572-yil 24-avgust-Fransiyada gugenotlar nomi bilan qirg`in uyushtirildi.
1572-yilda Ivan IV Oprichninani bekor qildi.
1572-yil-Niderlandiyaning eng boy va obroli uer egasi Vilgelm Oranskiy Shimoliy hududlarni hukmdori etib tayinlandi.
1573-yil-Ispaniya hukumati tomonidan Niderlandiyaga yuborilgan gersog Alba mamlakatni tark etdi.
1573-yil-Yaponiyada Oda Nabunaga Asikagani syogunlikdan mahrum etdi.
1574-yil Tunisga Turklarning 40-ming askar kelib tushdi va bosib oldi.
1579-yil-Utrext shartnomasi. 7 davlat ishtirok etgan.
1582-yil-Oda Nabunaga fitna qurboni bo`ldi.
1584-yil-Ivan IV Grozniy vafoti.
1587-1629 yillar-Eronda Shoh Abbos I davri.
1587-yil-Yaponiyada Xideyosi barcha xristian ruhoniylarini Yaponiyani tark etishini haqida farmon chiqardi.
1588 -yil-Angliya-Ispaniya flotlari o`rtasida jang bo`lib o`tdi. Unda yengilmas armada mag`lub bo`ldi.
1592-yil-Yaponiya Koreyaga hujum qildi.
1593-yil Xitoy va Koretaningbirlashgan qo`shinlari Pxenyan va Seulni ozod qildi.
1598-yil-Fransiyada katoliklar va protestantlarni urushlariga yakun yasagan,,Nant ediktini “ imzolanishi.
1598-yil-Ivan IV n o`g`li Fyodor Ivanovich vafot etdi.
1598-yil-Rusda Zemstvo sobori Boris Godunovni (1598-1605) podsho etib tayinladi.
1598-yil-Xideyosi vafot etdi.
1600-yil 17-fevral-J.Bruno gulxanda yondirildi.
1600-yil- Londonda dastlabki birja ochildi.
1600-yillar-Angliyada Ost-Indiya kompaniyasi tashkil topdi.
1603-yil Yelizaveta I ning o`limi bilan Tyudorlar sulolasi yakun topdi.
1603-yil-Yaponiyada 3-syogunlik sulolasi Tokugava xonadoni hukmronligi boshlandi-1867-yilgacha davom etgan.
1605-1627 yillar-Boburiy hukmdor Jahongir davri.
1605-yil-Boqi Muhammad vafot etdi. o`rniga ukasi Vali Muhammad kelgan.
1606-yil-Torres tomonidan Avstraliya qit`asi kashf etildi.
1607-yil Angliyaning Virjiniyadagi ilk manzilgohi-Jemstaun tashkil qilindi.
1606-1669-yillar Rembrandt yashagan yillar.
1609-yil-Ispaniya Gollandiyaning mustaqilligini tan oldi.
1609-yil-Polsha Rus yerlariga bostirib kirdi.
1612-yil-Moskva qo`shinlari Polsha qo`shinlarini mag`lub etdilar.
1613-yil Mixail Fedorovich Romanovni Rossiya podshosi etib sayladi. (**1613-1917 yilgacha fevral**)
1614-yil-Fransiyada general shtatlar chaqirish to`xtatildi. bu an`ana XVII asr oxirigacha saqlab qolingan.
1614-yil-Tokugava Iyayusu Yaponiyada xristianlikni taqiqlovchi qonun chiqardi.
1618-1648 yillar-Germaniyada 30 yillik urush.
1625-1649-yillar-Angliyada Karl I davri.
1627-yil Manjurlar Koreyaga bostirib kirdilar.

@RegistonTARIX

1628-1658 yillar- Hindistonda.Boburiy hukmdor Shoh Jahon davri.
1628-yil-Angkiyada parlament tomonidan qirolni manfaatlarini cheklovchi,,Huqular to`g`risida bill" va,,Huquqlar to`grisida nizom " qabul qilindi.
1632-1704-yillar Jon Lokk yashagan yillar.
1636-yil-manjur hukmdori Abaxay o`zini Xitoy imperatori deb e`lon qildi.
1637 -yil-Koreya Xitoyni vassaliga ayalandi.
1641-yil-Angliya parlamenti,,Buyuk remonstratsiya deb atalgan hujjatga qo`l qo`ydi.
1642-yil yoz-Angliyada fuqarolar urushi boshlandi.
1642-yil-Angliyada parlament va qirol Karl I o`rtasida uzilish ro`y berdi.
1643-yil-Angliya parlamenti bilan Shotlandiya o`rtasida shartnoma imzolandi.
1643-yil-Xitoyda Li Szi Chen boshchiligida qo`z`gallon ro`y berdi.
1643-1727 yillar Isaak Nyuton yashagan yillar.
1644-yil-manjurlar Pekinni ishg`ol qildilar.
1644-yil-Min sulolasi Xitoyda taxtdan ag`darildi.
1645 -yil 14-iyun-Angliyada qirol va parlamrnt qo`sghinlari o`rtasida Neyzbi yaqinida jang bo`lib o`tdi.
1645-yil-Angliya parlamenti o`z qo`shinini mustahkamlash t`o`grisida farmon chiqardi.
1645-yil-Nadr Muhammad va Shoh Jahonning o`g`li o`rtasida Maymana yaqinida jang bo`lib o`tdi.
1646-1716 yillar-Vilgelm Leybnits yashagan yillar.
1646-yil-Angliada qirol yashiringan Oksford qasri parlament qo`shinlariga taslim bo`ldi.
1649-19-may-Angliya Respublika deb e`lon qilindi.
1649-yil-Afg`anistonni asosiy savdo yo`llarini Eron egallab oldi va bu holat 1709-yilgacha davom etgan.
1649-yil-Angliya parlamenti qirollik hokimyatini bekor qildi.
1649-yil-Angliyada Oliver Kromvel tomonidan Irlandiyani, biroz fursatdan so`ng eas Shotlandiyani bosib olindi.
1653-yil-Oliver Kromvel parlamentni tarqatib yubordi.
1658-1707 yillar-Boburiy hukmdor Avrangzeb Olamgir davri.
1658-yil -Avrangzeb Olamgir Dehli shahrini egalladi.
1658-yil-Oliver Kromvel vafoti.
1660-1731-yillar-Daniel Defo yashagan yillar.
1660-yil-Angliyada respublika tuzumi bekor qilindi.
1667-yil-Rossiyada,,Yangi savdo nizomi" qabul qilindi.
1667-1745-yillar Jonatan Svift yashagan yillar.
1670-1685 yillar-Angliyada qirol Karl II davri.
166-yil-Angliyada monarxiya qayta tiklandi.
1671-yil-Nyuton shisha linzali oynali teleskopni yaratdi.
1679-yil-Ispaniya Amerika sivilizatsiyasini markazi bo`lgan Meksikadagi-Mayya davlatini bo`ysundirdi.
1683-yil-Germaniya knyazliklari Turkiya bosqiniga qarshi 1-marta birlashdilar.
1684-yil-Yevropa davlatlari Turkiyaga qarshi
,,Muqaddas Liga" tuzishdi.
1685-1750 yillar-Nemis kompazitori I.S.Baxyashagan yillar.
1688-yil-Angliyada Yakov II taxtdan mahrum qildi.
1688-yil Angliyada "Sharafli inqilob" bo`lib o`tdi.
1689-yil-Pyotr I Rossiya taxtiga o`tirdi.
1700-yil Ispaniya qiroli Karl II vafot etdi.
1700-yil-Leybnits Berlin Fanlar akademiyasiga asos soldi va uning 1-prezidenti bo`ldi.
1700-yil-Rossiya -Shvetsiya urushining boshlanishi.
1700-yil-Xiva noibi Shohniyoz rus podshosi Pyotr I ga Xivani o`z tarkibiga qo`shib olishini ko`zlab, yashirincha elchi yubordi.
1701-1714 yillar-Angliya va Fransiya o`rtasida ikkinchi yuz yillik urushga sabab bo`lgan urushlar boshlandi.
1701-yil-Brandenburg knyazligi o`rnida Prussiya qirolligi tashkil topdi.
1702-1711 yillar-Buxoroda Ubaydullaxon II davri.
1703-1770 yillarda Fransua Bushe yashagan yillar.
1707-yil-Angliya va Shotlandiya o`rtasida uniya imzolandi. mamalakt Buyuk Birtaniya deb atala boshlandi.

@RegistonTARIX

1709-yil-Qandahor viloyatida Eron bosqinchilariga qarshi qo`zg`olon boshlangan.
1709-yil-Rus-shved o`rtasida Poltava jangi.
1710-yil Eron shohi Sulton Husayn dehqonlarning yerni tashlab ketishlarini taqiqlovchi farmon chiqardi.
1714-yil Angliya taxtida turgan Oranyelar sulolasinig oxirgi vakili vafot etdi.
1716-1745 yillar-Yaponiyada Yosimune davri.
1716-yil-Angliyada prosissional parlamentga asos solindi. parlament vakolati 6 yil deb belgilandi.
1721-yil-Pyotr I Rusning imperatori bo`ldi va Rossiya imperiyaga aylandi.
1721-yil-Rus-shved urushlariga yakun yasovchi Nishtad sulhi imzolandi. Rus g`alaba qozondi.
1722-yil-Afg`onlar Mir Mahmud boshchiligida Eronga hujum qildi.Safaviylar sulolasi tasxtdan ag`darildi.
1722-yil-Qandahor hududini egallagan bosqinchilar Eron poyatxti Isfaxonni egalladilar.
1725-1776-yillar Koreyada qirol Yongjo hukmronligi
1725-1800 yillar-Rossiyada 8 marta Romanovlar sulolasi vakillari taxtni boshqardi.
1726-yil-Jonatan Svift o`zining mashhur asari,,Gulliverning sayohatlari " asarini chop etdi.
1726-yil-qozoq xoni Abulxayrxon Peterburgga o`z elchilarini jo`natdi. Ularning tarkibida qoraqalpoqlar ham bo`lgan.
1732-1799 yillar-Jorj Vashington yashagan yillar.
1732-1799 yillar-Pyer Bomarshe yashagn yillar.
1733-yil-Jon Key tomonidan uchar moki ixtiro qilindi.
1736-yil barcha qabilalar asilzodalarining qurultoyida o`zini **Eron shohi Nodirshoh** deb e`lon qildi.
1738-yil-Eron Afg`anistonni bo`ysundirdi.
1747-yil-abdali qabilasidan chiqqan Ahmadxon mustaqil Afg`aniston davlatiga asos soldi.
1747-yil-Ahmadshoh tomonidan mustaqil Afg`oniston davlatiga asos solindi.
1747-yil-Eronda Nodirshoh o`ldirildi. Buxoro xonligida esa Abulfayzxon.
1749-1832 yillar-Nemis shoiri **Iogann Volfgang Gyote** yashagan yillar.
1756-1763-yillar Yevropadayetti yillik urush bo`lib o`tdi.
1756 -1791 yillar Volfagang Amadey Motsart yashagan yillar.
1757 -yil-ingliz qo`shini Bengaliyani bosib oldi.
1757-yil-Xitoy imperatori farmoniga muvofiq Xitoy barcha chet el davlatlari uchun yopiq deb e`lon qilindi.
1758-yil-Erondagi o`zaro ichki kurashlar zend qabilasini g`albasi bilan yakunlandi.
1758-yil-Xitoy Jung`oriyani (Oyrat) xonligini butunlay bosib oldi.
1759-1805 yillar-Fridrix Shiller yashagan yillar.
1759-1850 yillar-Onore de Balzak yashagan yillar.
1761-yil-Angliyada,,Sanoatni va san'atni rivojlantirish jamiyati" ning yigirish mashinasini kashf etgan kishiga katta mukofot e`lon qildi.
1762-1796- yillar -Rusda Yekatarina II davri.
1763-yil-Fransiya Kanadadan Angliya tomonidan siqib chiqarildi.
1763-yil-Ingliz qiroli mustamlakalardagi yevropaliklarning Amerika g`arbiga siljishni taqiqlovchi qaror qabul qildi.
1765-yil-Jeyms Xargrivs tomonidan qizi nomiga atalgan,,Jenni" to`quv dastdohini ixtiro qildi.
1767-yil-Yevropada charxparrak bilan harakatga keltiriladigan yigiruv mashinasi yaratildi.
1768-yil UsmoniylarsultoniMustafo III Rossiyaga qarshi urush boshladi.
1770-1827-yillar-Lyudvig van Betxoven yashagan yillar.
1773-1775 yillar -Rusda Yemelyan Pugachyov boshchiligida qo`zg`olon.
1774-yil-Amerikada 13 ta shtat vakillari Filadelfiyada 1- KOntinental kongressga yig`ildilar.
1774-yil-Jon Uilkinson cho`yan bo`lagi markazidan o`q chiqadigan tokarlik dastgohini ixtiro qildi.
1774-yil-Rus-Turk urushlariga yakun yasovchi Kuchukkaynarja bitimining imzolanishi.
1775-yil-Jemys Uatt bug` mashinasini ixtiro qildi.
1776-yil 4-iyul-AQSh,,MUstaqillik deklaratsiyasi" ning qabul qilinishi.
1776-yil- Bemjamin Franklin AQSH nomidan Fransiyaga elchi sifatida jo`natildi.
1778-yil-AQSH va Fransiya o`rtasida,,,,Do`stlik va tijorat bitimi",,keyinroq,,Ittifoq shartnomasi" imzolandi.
1779-yil-Darbilar oilasi dunyoda birinchi cho`yan ko`prik ixtiro qildilar.
1783-yil -3-sentabr-AQSh va Buyuk Britaniya o`rtasida tinchlik shartnomasi imzolandi.
1784-yil-T.Modsli tokarlik dastgohinin ixtiro qildi.
1785-yil Koreyada " Qonunlarning buyuk to`plami "hujjat tuzildi.

@RegistonTARIX

1786-yil -Motsart Bomarshening,,Figaroning uylanishi" asariga kuy bastaladi.
1786-yil-Ismoilov va Azizxo`jalar Irbit yarmarkasiga borishdi.
1787-yil 17-sentabr-AQSh konstitutsiyasi qabul qilindi.
1787-yil-Filadelfiya shahrida mamlakat shtatlari vakillarining Ta`sis konventi chaqirildi.
1787-yil-Troitskdan Toshkentga 27773 so`mlik rus va chet el mollari, rus va nemis movuti, charm, gazmol, mis, baxmal keltirildi.
1788-yil-dastlabki cho`yan quvurlar yasashga muvaffaq bo`lindi
1789- yil 5-may Fransiya qiroli Lyudovik XVI general shtatlar majlisini ochdi.
1789-yil 14-iyul-Fransiya mutlaq monarxiyasining tayanchi Bastiliya (davlat turmasi) egallandi.
1789-yil 14-iyul-Fransiyada Bastiliya ishg`ol etildi. bu kun esa 3-Respublika davridan boshlab mamlakat Milliy bayrami sifatida nishonlana boshlandi.
1789-yil-Jorj Vashington AQSh 1-prezidenti etib tayinlandi.
1789-yil-Ta`sis majlisi Fransiyada muhim xujjat,, Inson va fuqaro huquqlari Deklaratsiyasi" qabul qildi.
1791-yil sentabrda Fransiya tarixida 1-marta mamlakat Konstitutsiyasi qabul qildi.
1792-yil 22-sentabr-Fransiya Respublika tuzumini o`rnatish to`g`risida dekret qabul qilindi.
1792-yil-Fransiya qonun chiqaruvchi Majlis,,Vatan xavf ostida " chaqirig`i bilan xalqqa murojaat qildi.
1792-yil-Nepal davlati Sin sulolasini vassaliga aylandi.
1793-yil 2-iyun-Fransiyada jirondistlar hokimyati quladi.
1793-yil sentabr-Fransiya qiroli Lyudovik XVI qatl qilindi.
1794-yil 27-iyul-Fransiyada Maksimilyan Robespyer qamoqqa olind.
1795-1799 yillar -Fransiyada Direktoriya davri.
1795-yil-Fransiyada yandi Konstittusiya qabul qilindi.
1796-1925 yillar-Eronda Xojarlar sulolasi davri.
1798-yil Misrgaqilingan yurishi Napoleonni siyosiy hokimiyatni egallashga chorladi.
1799-1837 yillar-A,S.Pushkin yashagn yillar.
1799-yil 9-noyabr-Napaleon davlat to`ntarishi amalga oshirdi.Napaleon Bonaprt Fransiyani 1-konsuliga aylandi.
1804-yil-Napaleon fransuzlar imperatori,,Napaleon I " deb o`zii e`lon qildi.
1807-yil-Napaleon Rossiya bilan,,Tilzit" sulhini imzoladi.
1809-1865 yillar-AQSh respublikachilar partiyasi- ning eng obroli vakili Avraam Linkoln yashagan yillar.
1810-yil 25-may-Argentina xalqining milliy bayrami.
1810-yil-Meksikada Migel Idalgo bosjchiligida qo`zg`olon ko`tarildi.
1811-yil-Migel Idalgo otib tashlandi.
1811-yil Venesuela mustaqil deb e`lon qilindi**.**
1812-yil 7-sentabr-Borodino jangi.Fransiya-Rossiya urushi.
1813-yil oktabr- Lepysig ostonasidagi "Xalqlar urushi" jangi.
1813-yili Jejudo orolida dehqonlar va baliqchilarning qo`zg`aloni bo`lib o`tdi.
1814-yil-Napaleon Elba oroliga surgun qilindi.
1814-yil-Yavropa davlatlari isgtirokida Vena kongressi bo`lib o`tdi.
1815-yil 18-iyun-Vaterloo jangi.
1815-yil mart-Elbadan Napaleon Fransiyani janubiga yetib keldi.
1815-yil -Yevropani 8 davlati : Angliya.Avstriya, Prussiya, Rossiya, Ispaniya, Portugaliya,Shvetsiya,Fransiya Vena kongressini yakunlovchi hujjatga imzo qo`ydilar.
1816-yil-AQSh erkinlikka erishgan qul negrlarni Afrikaga joylashtirish boshladi.
1816-yil-Buyuk britaniyada mashinalar 150 mln odamnni qol` mehnatiga teng ishni bajargan, bu davrda Buuuk Britaniya aholisi 12 mln ni tashkil etgan.
1819-yil-Venesueulla mustaqil deb e`oln qilindi.
1821-1822 yillar-Rossiyada dekabiristlar 2 ta mahfiy jamiyat tuzdilar.
1821-yil-Napaleon Muqaddas Yelena orolida surgunda halok bo`ldi.
1821-yili Gviniya qirg`oqlaridan 13 ming km yer maydoni sotib olindi.
1822-yil-Braziliya Portugaliyadan ajralib chiqdi.
1824-yil FransiyadaLyudovik XVIII vafot etdi.
1825-yil 14-dekabr-Rusda,,dekabristlar " qo`zg`oloni bo`lib o`tdi.
1825-yil-Boliviya davlatiga asos solindi.

@RegistonTARIX

1825-yil-Buyuk Britaniya parlamenti ish tashlashda qatnashishini taqiqlovchi qonun chiqardi.
1825-yil-Buyuk Brutaniyada dunyoda 1-temir yo`l qurildi.
1826-1828 yillar-Rossiya-Eron o`rtasida urush bo`lib o`tdi.
1826-yil-Afg`anistonda Do`st Muhammadxon taxtni egalladi.
1826-yil-Argentina mutaqil bo`ldi.
1826-yil-Braziliya qirolligi tashkil topdi.
1826-yill-Eron-Rossiya o`rtasida bo`lib o`tgan urushda Eron mag`lub bo`ldi.
1827-yil-Londonda Buyuk Britaniya,Fransiya, Rossiya o`rtasida Gretsiyaga muhtoriyat huquqi berilishini ko`zda tutuvchi bitim imzolandi.
1828-1829 yillar-Rossiya-Turkiya o`rtasida urush bo`lib o`tdi.
1828-yil -AQShda quldorlikni tarafdiri bol`gan -Demokratlar partiaysi tuzildi.
1821-yil-Meksika mustaqillikni qo`lga kiritdi.
1828-yil-Rossiya -Turkiyaga urush e`lon qildi.
1829-yil-Rus-turk o`rtasida Adrianopol tinchlik sulhi imzolandi.
1830-1848 yillar-Fransiyada,,Iyul monarxiyasi" davri.
1830-yil-Dunyodagi barcha temir yo`llarning uzunligi 195 km ni tashkil etgan,shundan 95 km Angliya xisasiga to`g`ri keladi.
1830-yil-Fransiya Jazoirni egalladi.
1830-yil-Fransiya parlamenti tarqatib yuborildi.
1830-yil-jahondagi temir yo`llar uzunligi 332 km ga yetdi.
1830-yil-Simon Bolivar iste`foga chiqdi
1831-yil -Lionda to`quvchilarning 1- namoyishi.
1831-yili Rim papasi Koreya yepiskopligini tuzalganligini e`lon qildi.
1832-yil-Angliyada parlament islohoti o`tkazildi.
1832-yil-Misr hukmdori Muhammad Ali Turk sultoni qo`shinini tor-mor etdi va Istanbul shahriga yo`l ochildi.
1833-yil-Angliya parlamenti 13 yoshgacha bo`lgan bolalar uchun 8 soatlik ish vaqti belgiladi.
1834-yil-Lionda to`quvchilarning 2- qo`zg`oloni.
1836-yil-Londonda ishchilarning,,Umumiy saylov huquqi uchun kurash ishchi assotsiatsiyasi" tuzildi.
1838-1842 yillar Birinchi ingiliz-afg`on urushi bo`lib o`tdi
1839-yil-inglizlar Kobulni bosib oldi.
1839-yil-Misr hukmdori Muhammad Ali turk sultonidan o`z qo`l ostidagi hududlarni bosgqarish huquqini meros qoldirishga ruxsat berilishini talab qildi.
1840-1842yillarda-Birinchi afyun ururshi. ingliz va xitoyliklar o`rtasida.
1841-yil-Buyuk Britaniya Eronni noting shartnomani imzolashga majbur etdi.
1841-yil-Kobul aholisi inglizlarga qarshi qo`zg`olon ko`tardi.
1842-1727 yillar-ingliz olimi Nyuton yashagan yillar.
1842-yil-Buyuk Britaniya qo`shini Afg`anistondan chiqib ketdi.
1842-yil-ingliz fizigi D.Joul va nemis fizigi Mayer tajriba yo`li bilan energiyani saqlanish qonunini yaratdi.
1842-yil-Stoddart va Konnoli qatl etildi.
1843-yil-inglizlarning Ost Indiya kompaniyasi Hindistonning Sind viloyatini bo`ysundirdi.
1845-1847 yillar-Fransiyada qurg`oqchilik avj oldi.
1846-yil-Osmonni teleskop orqali kuzatish yordamida Neptun sayyorasi kashf qilindi.
1847-yil-Liberiya erkin davlati tuzilganligi e`lon qilindi.
1847-yil-Ruslar tomonidan Raim istehkomi qurildi.
1847-yil-Yevropa davlatlarini iqtisodiy inqiroz qamrab oldi.
1848 -yil 23-fevral-Fransiyada inqilob boshlandi.
1848-yil 18-mart-Berlinda qurolli qo`zg`olonlar boshlandi.
1848-yil 25-fevral-Fransiya respublika deb e`lon qilindi.
1848-yil -Prussiya qirolligida Konstitusiya joriy qilindi.
1848-yil-Eronda Bobiylar qo`zg`oloni bol`ib o`tdi.
1849-yil-Hind daryosi bo`yida yashovchi af`gon qabilalari inglizlarga bo`ysundirildi.
1850-yil-Bobiylar qo`zg`oloni yengildi.
1850-yil-Parij aholisi 1 mlnni tashkil etdi.

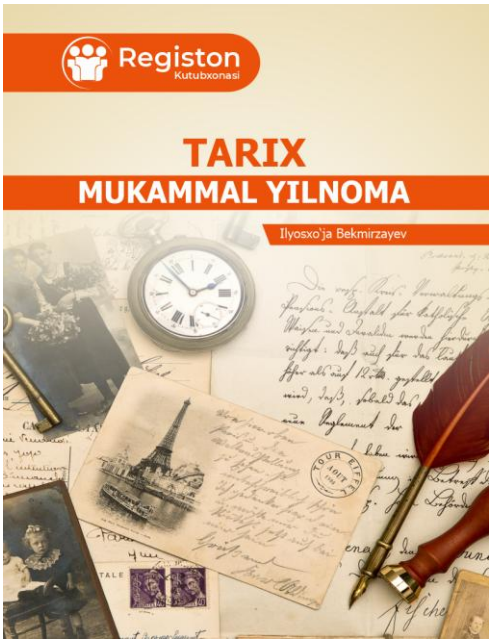
@RegistonTARIX

1850-yillarda AQSHda tasviriy san`at va musiqa maktablari ochildi.
1850-1864 yillarda Xitoyda Taypinlar qo`zg`olon bo`lib o`tdi.
1851-yil 2-dekabr -Fransiyada prezidentlik saylovlarida Lui Napaleon g`olib bo`ldi.
1852-yil 2-dekabr-Lui Napaleon Bonapart Napaleon III nomi bilan o`zini Fransiya imperatori deb e`lon qildi.
1852-yil 9-oktabr-Qo`qonda qipchoqlar qirg`ini amalgam oshirildi.
1853-yil-„Sharq “ urushi boshlandi.
1853-yil-Buyuk Britaniya Eronni rasman Hirotga bo`lgan davosidan voz kechishga majbur etdi.
1853-1856 yillardagi Qrim urushida Rossiya mag`lubiyatga uchradi.
1853-yil-Parij 20 yil davomida qurilish maydoniga aylandi.
1854-yil-AQSH harbiy-dengiz floti Yaponiyani ochishga majbur etdi.
1854-yil-AQShda Respublikachilar partiyasi tuzildi. ular sanoat va moliyachilar partiyasi edi.
1855-yil-Do`stmuhammadxon ingliz-afg`on do`stlik shartnomasini imzoladi.
1855-yili Kassa Efiyopani imperator deb e`lon qildi.
1856-yil -Eron Hirotni bosib oldi.
1856-yil-Buyk Britaniya va Eron o`rtasida Parij tinchlik shartnomasi imzolandi.
1856-1860 yillarda-Ikkinchi afyun urushi bo`lib o`tdi
1857-1859 yillar -Hindistonda sipohirlar qo`zg`oloni davri.
1857-yili Buyuk Britaniya va Eron o`rtasida Parij Tinchlik shartnomasi imzolandi.
1857-yil-Buyuk Britaniya bilan Afg`aniston o`rtasida harbiy shartnoma tuzildi.
1857-yil-Hindistonda sipohiylar qo`zg`oloni boshlandi.
1858-yil-Hindiston Buyuk Britaniya mulki deb e`lon qilindi.
1858-yil-Yaponiyani bir necha shaharlari amerikaliklarga ochib berildi.
1860-yil-A,Linkoln Respublikachilardan 1-bo`lib prezidentlikka saylandi.

1860-yil-Angliya-Fransiya o`rtasida savdo shartnomasi imzolandi.buning natijasida Fransiyaga ingliz mahsulotlarining koplab kiritilishi fransuz tovarlari bilan raqobatni kuchaytirdi.
1860-yil-Italiyani birlasjtirishni tarafdori bol`gan Juzeppi Garibaldi Sitsiliyaga o`z qo`shinlari bilan keldi.
1861-1865 yillar -AQShda fuqarolar urushi davri.
1861-yil 19-fevral-Rossiya podshosi Aleksandr II krepostnoy huquqini bekor qildi.
1861-yil-Italiya qirolligi tuzildi.
1863-yil-Afg`on amiri Do`stmuhammadxon vafot etdi.
1863-yili 12 yoshli Li Sze Xvan qirol Kojon nomi bilan Koreya taxtiga o`tkazildi.Hokimiyatni vaqtincha **Tevongun (**hokim**)** bo`lgan uning otasi Li Xa In egallab oldi.
1864-yil-Butun Kavkaz Rossiya tarkibiga kiritildi.
1864-yil-Germaniyani birlashtirish ishiga Otto fon Bismark rahbar etib tayinlandi.
1865-yilning aprelida Fuqarolar urushi shimolning g`alabasi bilan tugadi.
1865-yil dekabr oyida AQSHda qullik bekor qilindi.
1866-yil-Bismark boshchiligida 22 nemis davlatidan iborat„Shimoliy Germaiya ittifoqi” tuzildi.
1866-yil Italiya Avstriya ta`sirida bo`lgan Venetsiyani o`z tarkibiga qo`shib oldi.
1866-yili AQSH Kongresi tomonidan konstitutsiyaga tuzatish kiritildi.
1867-yil Angliyada o`tkazlgan parlament islohotiga ko`ra saylov mulk senzi kamaytirildi.natijada erkak aholining 50% saylov huquqiga ega bo`ldi.
1867-yil Kanada Buyuk Britaniya dominionligiga o’tdi.
1867-yil Qo`qon xonligi va Buxoro amirligining bosib olingan hududlarida Turkiston general-gubernatorligi tashkil etildi.
1867-yil-Angliyada 2-Parlament islohoti. Saylovchilar soni 600.000 dan 2 mln ga yetdi.
1867-yil-AQSh Rossiyadan Alyaskani sotib oldi.
1867-yil-Efiopiyada Kassa hokimyati ag`darildi.
1867-yil-Yaponiyada syogun imperator Musixito foydasiga oily hokimyatdan voz kechdi.
1870-yil Fransiya ta`sirida bo`lgan Rimni Italiya qirolligiga qo`shib oldi.
1870-yili Afg`oniston mustamlaka ham, qaram davlat ham emas edi.

@RegistonTARIX

QOLGAN BARCHA DARSLIKLAR YILNOMASI



Murojaat uchun: 90-962-43-00